

1901-09-04

AFSENDER

Oscar Matthiesen

MODTAGER

Jens Ferdinand Willumsen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Charlottenlund (Danmark)

Omtalte personer:

Vilhelm Hammershøi

Karl Jensen

Clara Lachmann

Jacob Lachmann

Karl Madsen

Camilla Matthiesen

Julius Paulsen

Mogens Staffelt Matthiesen

Bode Willumsen

Jan Willumsen

Juliette Willumsen

Arkivplacering:

J.F. Willumsens Museum

Arkivkasse: A/II/4 - M

Omtalte udstillinger:

1901-5-? - 1901-7-?,

Rådhusudstillingen (1901)

1910-?-? - 1910-?-?, Willumsen's

Atelierudstilling (Hellerup, 1910)

DOKUMENTINDHOLD

Matthiesens udsmykning af Jacob Lachmanns store villa i Ystad er afbrudt pga. uenighed om gagen. Misse er stadig syg, men Matthiesen har haft en aktiv sommer i Ystad med sine drenge. Han har skrevet en artikel om Rådhusudstillingen, hvori han kritiserer Karl Madsens valg af kunst til udstillingen. Matthiesen påpeger, at Madsen er en snæversynet og skadefuld mand, der bør stoppes. Derudover er Matthiesen blevet sagt op i sin indflydelsesrige stilling på Berlingske, men han forventer lysere og driftigere tider efter det ny systemskifte i regeringen. Matthiesen billiger ligeledes, at Willumsen har ofret alt for kunsten, og afslutningsvis råder han ham til at bosætte sig i Danmark frem for i Frankrig.

TRANSSKRIFTION

Charlottenlund 4 Sept. 1901.

Kjære Willum!

Jeg vidste, at Du var i Europa igjen og har allerede længe gået og ventet Brev fra Dig og længtes derefter. Tak for det. Jeg ville umådelig gjerne komme til Dig, og gjorde det – hvis jeg havde Penge. Men jeg har slet ingen i Øjeblikket. Ifald Du bliver dernede i længere Tid, så kunne vi måske træffes, når Misse og jeg rejser til Italien i Vinter, hvilket jeg har Statsunderstøttelse til på Finansloven; og da kunne Du måske tage med til Rom og Pompei, og vi kunne have Glæde og Nytte af Samlivet. – Men det er sandt: Du får vel disse Linier på Din Fødselsdag. Til Lykke da! både fra Misse og mig; og gid Du må få noget smukt ud af Din Kunst og Ligevægt i Din Livsfølelse, så Du må komme til at føle Dig glad og lykkelig i Dig selv og med os andre.

Vi arbejde jo nok alle hver for sig; men jeg synes dog, at Fællesfølelsen med andre – nær eller fjern – giver både Styrke, Ro og Tilfredshed i det daglige Arbejde. – Jeg har haft Modgang i denne Tid. Det store Arbejde i Ystad bliver ikke til noget. Jeg havde arbejdet som en rasende på Tegning-

erne til Udsmykning af en meget elegant Bolig i Ystad: stor Trappeopgang, Malerigalleri med Ovenlys, et Frokostrum og en Spisesal og Salon – alt med modellerede Lofter, Pilastre og Friser, Vægge al-fresco med Billeder. Det var for Lachmann, Du véd, ham som er gift med Clara Meyer, der var først min og senere Din Elev. Jeg havde komponeret Lofterne til elektrisk Lys og overhovedet fået det Hele rigtig morsomt og originalt. Så strandede det Altsammen på, at han var en rigtig Jøde, og ville prutte mig så langt ned i Prisen, at jeg ikke turde løbe Risikoen. Tillige behandlede han mig ganske hensynsløst ved fr. Expl. i forvejen at bede

mig afsige alt andet Arbejde og derefter lade mig vente forgjæves på hans Bestemmelse i 1½ Måned, alt i Pengestorhed. Så talte jeg Tålmodigheden og læste ham en Dag ordentlig Texten og sagde ham, hvad han var for en hensynsløs Fyr som forstod een Ting frem for andre, nemlig at skære brede Remme af andres Ryg; - og derpå sagde jeg Farvel og rejste hjem. Det er altsammen kun nogle Dage siden; og nu sidder jeg for hans Skyld og er for sent på Færde i år til at få andre Arbejder. Derfor kan jeg heller ikke nu komme ned til Dig, så gjerne jeg

2.

vilde. Men sådan går det jo i Reglen; de rige Folk har kun Tanke for sig selv og mener, at de kan få alt for Betaling; men så får de somme Tider Sandheden med i Tilgift. Iøvrigt har vi alle haft det godt i Sommer på Saltsjöbaden ved Ystad: svømmet, været ude at ro og at ride; det sidste dog kun Mogens. Det er jo en lille Militærby med et Dragonregiment; og Officererne ere gjennemgående meget barnlige og elskværdige Folk; når de red ud på Øvelser om Morgen kom en Oppasser med opsadlet Hest til Mogens, og så red han i Spidsen sammen med Officeren og morede sig naturligvis storartet. Jeg har længe ikke set noget til Juliette eller Dine Dreng; men Misse har truffet hende på Skolen i Anledning af, at vor yngste lille, Titter, og Bode begge skulle begynde at gå i Skole. De to var de første og i Begyndelsen efter Sommerferien de eneste i den lille Klasse. Nu er de efterhånden blevet 12. Misse har jo stadig megen Hoste, men er dog ganske flink, og ivrig og livlig som Du kjender hende. Kan Du ikke få "Amerika" til Schweitz. Du er nu alligevel en Gut, at Du ofrer alting for Kunsten; det kan jeg godt lide Dig for. Jeg har først fået Dit Brev idag d. 4 Sept., så det må have været meget længe undervejs.

Imorgen rejser jeg iøvrigt til Ystad igjen for at hente en Del Studier, som ikke var tørre forleden. Men jeg måtte hjem for at skrive min sidste Artikel om Rådhusudstillingen til "Berlingske" og skælde Karl Madsen ud, fordi han, som har ordnet Udstillingen kun har taget alle Dagligstuebillederne med og lavet en ganske skandaløs Representation af den moderne Kunst fr. Expl. ved at tage 19 Bil. af Jul. Paulsen og et lignende Antal af Hammershøj og Karl Jensen, medens alle vi andre fra samme Tid kun ét el. to ganske tilfældigt valgte, dog altid af de ubetydeligste, af vore Arbejder. Du har Vandmøllen, Gade i Helsingør og en Landsbypræst;¹ jeg havde kun en lille Pastel fra en Pariserboulevard, men gjorde Vrøvl og fik så Portrættet af Bispinde Grundtvig med. Han er en meget snæversynet Mand, som vil komme til at skade os meget om vi ikke forstår at bremse ham. Iøvrigt har jeg jo, ved Akademiets velvillige Mellemskomst, fået min Afsked fra "Berlingske" på Grund af Radikalisme. Men da vi jo nu har fået

Venstreminister[ium]² og Systemskifte, kan man jo aldrig vide. Jeg ville selv gjerne beholde den Stilling; den giver megen Indflydelse og er jo også fra Tid til anden interessant.

Hvis Du har eller føler Lyst til at komme herhjem igjen Willum, så lad Dig ikke afholde af Tro på, at Du er ude af det Hele. Du kan roligt fortsætte, hvad Du har grundlagt; og vi går vel nok nu efter Sy-

stemsiftet i Regjeringen lysere og driftigere Tider imøde. Der kommer også flere Penge i Omløb ved et stort Statslån, der skal gøres. Idethele taget er der Folkestemning for at tage fat overalt. Om at bosætte Dig i Frankrig kan³

kan jeg idag ikke få tænkt over; dog tror jeg det vil gå Dig bedre herhjemme.

Skriv snart igjen og modtag de kjærligste Hilsner fra Misse og Din trofaste Ven Oscar Matthis.⁴

¹ I udstillingens katalog står Willumsen kun repræsenteret med ét maleri Gadeparti fra Helsingør (1888). Kataloget forefindes i Danmarks Kunstbibliotekets samling af udstillingsrelateret materiale: <http://kunstbib.dk/samlinger/udstillingskataloger/samlingen/000218060>

² Ordets endelse er utydeligt.

³ Dette afsnit er skrevet på s. 4 i venstre margen.

⁴ Dette afsnit er skrevet på s. 3 i venstre margen.

OMTALTE VÆRKER

Oscar Matthiesen: *Fra Paris' ydre Boulevarder* (udat.) *Bispinde Grundtvig* (1889)

J.F. Willumsen: *Gadeparti fra Helsingør* (1888) *Eftermiddagssol i en Vandmølle* (1885)

Charlottentown 4 Sept. 1801.

Kjære William!

Jeg vidste, at Du var i Europa igjen og
har allerede længe gået og ventet Hør fra
Dig og længtes derefter. Tak for det. Jeg
ville umådelig gjerne komme til Dig, og
gjorde det - hvis jeg havde Penge. Men jeg
har slet ingen i Øjeblikket. Hvad Du
bliver dernede i længere Tid, så kunne vi
måske træffes, når Mine og jeg rejser til
Italien i Vinter, hvilket jeg har Statuere
derstøttelse til på Pinauslover; og da kunne
Du måske tage med til Rom og Pompei,
og vi kunne have Glæde og Nytte af Sam-
livet. - Men det er sandt: Du får vel disse
Liniar på Din Fødselsdag. Til Dykke da!
både fra Mine og mig; og gid Du må få
noget smukt ud af Din Kunst og Hjerter
i Din Hilsfølelse, så Du må komme til at føle
Dig glad og lykkelig i Dig selv og med os andre.
Vi arbejde jo nok alle her for sig, men jeg synes
dog, at Fællesfølelsen med andre - nær eller fjern -
giver både Styrke, Ro og Tilfredshed i det daglige
Arbejde. - Jeg har næst Modgang i denne Tid.
Det store Arbejde i Jylland bliver ikke til noget.
Jeg havde arbejdet som en rasende på Tegning.

erne til Udmykning af en meget elegant
 Bolig i Gård: stor Trappeopgang, Malerigalleri
 med Oventags, et Prokustum og en Spisestue og
 Salon - alt med modellerede Loft, Pilastre
 og Friese, Vægge af Fresco med Gilleder. Det
 var for Hackmann, der ved, ham som x gift
 med Clara Meyer, der var først min og senere
 min Elev. Jeg havde komponeret Loftene til
 elektrisk Lys og overbevædt fæst det hele rig-
 tig nok og originalt. Så strændede det
 altså ham på, at han var en rigtig Jøde, og
 ville prutte mig så langt ned i Prisen, at jeg
 ikke turde løbe Risikoen. Tillige behandlere
 han mig ganske henrykket ved fr. Expt. ifor-
 retn at vide mig afribe alt andet Arbejde
 og derefter lade mig vente forjæres på hans
 Bestemmelse i 1/2 Måned, alt i den størrelse.
 Så talte jeg Tålmodigheden og lærte ham
 en Dag ordentlig Tekst og sagde ham, hvad
 han var for en henrykket Dyr som forstod
 een Ting frem for andre, nemlig at skære
 brede Remme af andres Ryg; - og derpå sagde
 jeg Farell og rejste hjem. Det er altså ham
 min nogle Dage siden; og min sidder jeg for
 hans Skyld og x for sent på Fødder ind til
 at få andre Arbejder. Derfor kan jeg heller
 ikke min komme ned til dig, så glemme jeg

Imorgen rejser jeg iøvrigt til Hstad isseu for at
bringe en Del Studier, som ikke var tørre forleden.
Men jeg måtte hjem for at skrive min sidste
Artikel om Rådhusudstillingen til "Jærlingske" og
skælde Karl Madam ud, fordi han, som her ord,
med Udstillingen kun har taget alle Dagligstue,
Villederne med og lavet en ganske skandaløs
Representation af den moderne Kunst p. Ex. pl.
ved at tage 19 Jil. af Jil. Rødtun og et ligesaa
Antal af Himmelskøj og Karl Jensen, medens
alle vi andre fra samme Tid kun et et to gen,
ikke tilfældigt velst, dog altid af de ubetjendte,
af vore Arbejds. Du har Vandruddelen, Gade i Helsingørj og
en Skandbyprøve; jeg havde kun en lille Partel fra en
Pariser boulevard, men gjorde Vind og fik en Portrætter
af Jyske Jernsting med. Han er en meget snævr,
snævt Mand, som vil komme til at skade os meget
om vi ikke forstår at bremse ham. Forrest her
jeg jo, ved Akademiets velvillige Meddelelse, fik
et min Afked fra "Jærlingske" på Grund af Poli-
kalisme. Men da vi jo nu har Jøel Veitstrøminister
og Systemskifte, kan man jo aldrig vide. Jeg vilde
selv gjerne beholde den Stilling, den giver mig en
Forsøgelse og er jo også på Tid til anden interessant.
Hvis Du har eller føler Nødt til at komme besjæm
sige Willim, så lad Jeg ikke afholde af Pro på, at
Du er ude af det Helt. Du kan roligt fortsætte hvad
Du har grundlagt; og vi går vel nok nu efter Sj.

Stemningstet i Helsingørj. Børn og Christen Jørgensen. Der kommer
også flere Pæge i Landet end vi vent. Stalden er sket givet. Stalden tagt
er der Færdigstilling for et Tagt just omme. Der er trods By i Helsingørj kun